

REGÉLŐ.

PESTEN csötörtökön majus 21^{kén} 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLÉS.

Párviadal három között.

Jamaikában levén — mond egy utazó — felmentem azon hegyekre, melyek természetes határait formálják a' belföldnek. Nagy volt meglepetésem, midőn a' magos sík helyen vassal bevert fatörzököket láttam, 's könnyen azt véltem, hogy valaha épületekre voltak szánva. — Bizonyosan kitalálod, mire valók voltak ezek! — mond az egyik kísérő barátim közül. — Megmondom én — szól barátom — miután nem tudtam kitalálni. — Ezek ama kinpadoknak maradványaik, melyeken több Négerek végeztették ki az 1820-ik évben rosszul próbált felzundulásökért. — Emlékezem, mintha valamit hallottam volna erről.

Barátom ezután több körülállásokat beszélt a' felfedezett összeküvéstről, melyeket a' megítéltekről hallott. Titkos szövetségeknek czerimoniái közül egy volt az, hogy égett borral töltött poharat tettek az asztalra, mást rhummal, egy harmadikat whisky-vel. A' két elsőt egy más edénybe töltötték össze, 's az összegyűlt lázadók ünnepélyesen itták ki hű összetartásuk jeléül; a' harmadikat földre öntötték a' fejérek iránti gyűlölségököt jelentvén ezzel.

A' szerencsétlen Négereknek kivégeztetésök alkalmával egy különös történet adta elő magát, melyet barátom mint szemtanú és ezen megítélésnél katonai szolgálatot tevő így beszélt-elő:

Egy a' lázadók közül, ki sokat elkövetett, hogy társakat szerezzen, arra ítéltetett, hogy őt előbb felakasszák, azután fejét elvágják, végre rettentésül, nehogy e' félet többé valaki tenni merészeljen, azt karóba dugva a' büntetés helyén állítsák fel. Midőn a' kemény bíró az ítélet utósó részét teljesedésbe akarná venni, a' megöletettnek testvére előáll kérvén, hogy engedessék meg neki bátyja fejét elvágni. A' Négerek hiszik, hogy lelkök a' testtel együtt haláluk után ismét hazájokba visszatér, 's ott viszont egyesül; ez az egyesülés pedig megakadályoztatik, ha a' megholtnak fejét valamely idegen és nem rokon vágja el. Ezen különös kívánság, mint gondolnilehet, megengedtetett, min a' megöletettnek atyafijai nagyon megörültek. Az elvágott véres fő tehát karóba huzatott, 's minden erre menők ijesztésére néhány napig ott maradt, míg végre a' törvényszék megegye-

zett mindenki ohajtására annak levétetésében. Egy Lacy nevű durva Irlandi, ki felügyelő volt, későn éjszaka dobzódásából haza térvén felmászott a' karóra, 's pipát dugott az elvágott főnek szájába. Lacynek ezen gaz tettét sokan kaczagták, de a' Négerek mélyen keserítve voltak általa, 's hogy őket megnyugtathassák, levétették a' főt, 's általadták a' megöletett testvérének.

Néhány hónappal ezen eset után a' sziget északi részét jártam-be, 's délután felé a' fergeteg egy fogadóba kergetett. Több okoknál fogva undorodtam ezen menedék-helytől. Azon tájon, hol a' czukor-nád-termesztést nagyban üzik, 's a' birtokosok is ott laknak családjaikkal együtt, szép társasági kör létezik; de a' hegyek között a' felügyelőknél keskeny terjedelmű növény-termesztések van csak.

Az e' tájon levő termesztésre öt semmi ember ügyelt, kiknek dobzódásaikról és kicsapongásaikról már rég hallottam. Egész éven által nem váltak-el egymástól, hanem sokszor nyolcz napig is együtt ültek 's ittak. Különösnek tetszik, de valóság, hogy a' heves öv alatti emberek nagy mértékben isznak a' nélkül, hogy reájok nézve veszedelmes lenne, mi a' hideg éghajlat alatt lehetetlen.

Unalmas volt reám nézve ilyen emberek társasága; de a' szükség törvényt ront, és egy puska-lövésnyire levő fogadóba kelle szálnom a' rossz idő miatt. Midőn az ajtón kopogattam, előmbe hangzott a' vigalom lármája, és szentül hittem, hogy az itt levő korhelyek esti multságába lépek. A' hatodik egy idegen volt, kit mint engemet, a' zivatar hajtott ide. Eszembe jutott, hogy Kingstonban láttam őt néhányszor; ügyes külsejű, és tanult embernek látszott. Igén örültem illy korhelyek között legalább egy becsületes embert láthatni, 's örömem tőle viszonztatott. A' felügyelők még józanok valának; de annál inkább adták magokat az ivásnak. Mivel más menedéket nem láttam, elhatároztam, hogy vidámnak mutassam magamat, 's napfelfjöttével ezen ittasok barlangját elhagyjam. Másik társam is úgy érzett, 's valósággal már a' gyűlöletes ital is, mellyel szüntelen gyötröttek, elég ok volt arra, hogy innét menekedni törekedjünk. A' társaság elvonultságunk miatt nem zavarodott örömeiben, sőt jelenlétünk még több okot adott a' rendetlenségre. Hozzánk intézett öröm-szókat mondtak, mellyek énekkel végződtek; egészségünkért ittak; fogadtak egymással, mellyek teljesedésbe soha se mentek; kihívásokat tettek, mellyekről a' következő reggel semmit se tudtak. Különösnek tetszett nekünk, hogy a' megivott égett bor nem lágyítá-el sőt inkább kicsapongókká 's féketlenebbekké tette őket. Csak egy Angól tett kivételt, kit méltán hívtak Bullnak (ökör). Ez ugyan is már tovább nem bírhatván az erőtetést, lefeküdt. Darab idő telt el, míg társai észrevették eltávozását. Ezt megtudván iszonyú ká-

romlásokra fakadtak, mintha az eltávozott legnagyobb bünt követett volna-el, 's egy szívvvel meghatározták őt a' házból kiverni. Az egész társaság amannak szobájába ment; de Bull előrelátó lévén az ajtót bezárta, és elég okos volt, hogy minden kopogatásra, becsmérő, csufolódo szavakra siket maradt. A' zsalyú körüli próba is illy sikertelen vala, mert azt is bekapcsolva találták. Ezen munkálatoknál legszorgalmasabb volt az Irlandi, ki nemzeti minden feltalálásait előidézte a' dolog végrehajtására. Terveinek egyike volt az, mi szerint több meggörbitett szegeket zsinorra kötött, 's az ablakon benyújtott, hogy a' vétketlen alvót halként felrágassa. Mivel pedig a' fogadós hálója készítményeit ilyen halfogásra az Irlandinak nem merészelte általadni, ennek találós esze más módot gondolt-ki az Angolt hal-állapotba helyezni. Nagy vizipuskát vett elő, 's azt az udvar előtti mocsárból megtöltvén ablakon lőtte-be a' Dissentirre. A' dósist nem kellett másodsor ismételni, mert Bull dühösségbe jöven nadragját megfordítva húzta-fel, inge a' mocsárviztől bepiszkoltatva rongyként függött vállán. Iszonyú átkot szórva kijött azon szobába, hol mi voltunk. Megjelenése nagy kaczagást okozott; de erre nem volt szükség, hogy ő a' legnagyobb dühösségbe hozattassék. Mint valamelly vad állat rohant az Irlandira, 's őt a' nála levő fegyverrel földre sujtotta. Ez a' meggyaláztatás nagy volt. Oroszlánként szökött-fel az Irlandi, hogy ellenjére rohanjon; de a' társaság megakadályozta illyesmit idegenek előtt tenni, 's abban egyezett-meg őket, hogy mint nemes emberek más módon igazítsák-el bajukat. A' javaslatot elfogadták, 's a' két ellenfél abban egyezett-meg, hogy az most tüstént megessék. Nem kevéssé zavarodtunk-meg azon én és az idegen, hogy végre még gyilkosság tanúi leszünk. Igyekezünk tehát a' két részt megengesztelni állhatatosan híven, hogy egy órai álom után a' történetekről mindenik meg fog feledkezni. De közbejövetelünk még siettetta a' catastrophát; mert azon körülállás, hogy illy tettnek idegenek is voltak tanúi, még inkább ösztönözte őket, mint nemes embereket.

Mind a' két ittas, mint eszelős, a' megsértett becsületről és elégtételről kiabált. Én éppen intení akarék legényemnek, hogy nyergeljen, midőn a' fogadósna azon nyilatkozása, hogy nincsenek pisztoljai, a' dolgot szinte eldönteni látszott. Feltűnő reményem egészen elenyészett, midőn egyik a' barátok közül ezt kiáltá: „van puská, 's bizonyos távulságra lámpákat kell felállítani; ezek éppen olly becsület-vissza-szerző eszközök.“ — Rémülésem igen nagy volt, midőn javaslatát mind a' két rész elfogadni látszott. Puskákat hoztak, 's jóknak találtattak. De volt még is egy akadály. Golyóbis

nem volt, se forma, melybe ollyast öntsének. Uj remény tünt-fel, de megint elenyészett. — „Van ön elég a' malom-csatornánál levő zsilipen! — Miért nem vesztek fejes szegeket?“ — mond egyik a' többek közül. — „Jól van jól, tehát fejes szegeket!“ hangzott mindün-nen, 's megparancsoltatott, hogy minden elkészíttessék.

(Végzet követhetik.)

H u b a é s T ü n d e. (Végzet.)

Évek multak, 's a' gyermeki hajlandóság forró szerelemmé vált. E' boldog állapotban Tünde ritkábban sirt, 's angyali szelid türelemmel szenvedett mindent; mi által felboszonkodván a' telhetetlen várnő, annyira kinzá szegényt, hogy végre kétségbeesvén szökésre határozá magát a' két szerelmes, 's csak alkalmas időt vártak ter-vők kivitelére.

Egykor estve korábban tért Huba a' vadászatról vissza, 's a' kertben lelven kedvesét örömmel így szólla: „kedves Tündém! vége minden búnak; halld csak, mi történt velem. El levén nagyon fáradva betértem egy a' hegyek közt lakó ősz remetéhez, 's egy ital vizet kértem tőle. Az öreg barátságos viselete által csak hamar annyira megnyeré bizodalmamat, hogy szerelmünket 's kinos helyzetésünket megvallám neki. — „Bajodon kedves fiam lehet segíteni — szólla szánakozva a' jó öreg — én egy titkot közlök veled; azért figyelmezz. A' sarengrádi vár bal oldalán lenyuló szirtek közt a' Duna partján egy tág barlang, annak közepén pedig egy tó van, melybe ha akármit bemárt az ember, ez azonnal aranynyá változik.“ Így szóllott az öreg. Örvendj tehát kedves Tündém, holnap korán reggel oda megyünk, egy kosár virágot bele vetünk, 's a' nyert sok aranyon távol innen egy szép várat veszünk kertekkel és erdőkkel, és —“

„„„Ugy tetszik, valami mozgott itt — szólla Tünde ijedten — nézz csak a' bokorba.““ —

Huba megvizsgálá a' bokrot, de nem talált senkit. — „Azután még azt is mondá az öreg remete — folytatá Huba — hogy vigyá-zunk, nehogy a' víz testünket érje; mert akkor mi is azonnal arany-nyá válunk; és hogy csak egyszer változtat a' tó mindent aranynyá, azután pedig örökre kiszárad. Siessünk tehát holnap korán oda, hogy minél hamarabb boldogulhassunk, 's más valaki el ne ragadja előlünk szerencsénket.

Más nap hajnalkor össze találkoztak a' szerelmesek a' vár ka-puja előtt. „Siessünk kedves — szólla Huba — mert mostohám már felkelt; félek, hogy tegnap meglesett minket, mivel a' bokorban nagy lábnyomokat láttam, neki pedig legnagyobb lába van a' várban.“

Egy kosár virágot szedének most, és siettek le a vár hegyén a Duna felé, de — már elkéstek. A fősvény mostoha éppen akkor nyargalt sánta tátosán, egy nyaláb hasáb-fát tartván karjai közt, a barlangba, midőn a nyiláshoz értek.

Már éppen a barlangba akart Huba rohanni, midőn borzadva látta, hogy mostohája egyenesen a tóba nyargalt, 's úgy ereszté-le kötelen a nyaláb fát a vízbe, melly azonnal a ló lábaival együtt aranynyá változott. Borzadásuk irtózássá vált, midőn néhány percz mulva az egész asszonyt lovastól arany szoborra látták merevedni, 's a tó közepéből egy csuda szépségű asszonyi alak emelkedék-fel, kiben Tünde azonnal édes anyját ismerte-meg.

„Gyermekeket irgalmatlanul kinoztad — szólla a tünemény dörgő hangon a haldokló várnőhez — vedd azért gonoszságodnak rég érdemlett jutalmát!“ — Alig mondá-ki ezen szókat a vizi tündér, midőn a gonosz asszony lovastól elsüllyedt. És most leányához fordulva nyájasan szólott Iduna: „éljetez boldogul kedves gyermekeim, 's legyetek szerencsésebbek nálam és Jávornál.“ — Ezen szók után eltűnt, 's vele a varázs erejű tó is.

Huba és Tünde azonnal a várba sietének, 's elbeszéllték a rémletes esetet. Egy könnycsepp se folyt az utált várnő borzasztó haláláért, mindenki gyűlöléssel viselteté a fukar kegyetlen asszony iránt, 's örvendve élteté az új uraságot, a közönségesen szeretett Hubát, ki Tündét azonnal mint mátkáját 's jövődjő nejét alattvalójának bemutatta. Midőn keresztül járnak a vár szobájit, a mostoha háló teremében egy nagy 's erősen lelakatolt vasládára akadtak. Feltöretvén azt telve lelék azon gyöngyökkel, mellyeket Tünde sirt, 's a várnő olly szorgosan össze gyűjtött. Erős és pompás várakat építtete Huba ezen kincs feléből, felét pedig elosztá a szegények közt, 's zavartalan boldogságban tölté életét szeretett Tündéje karjaiban.

A sarengrádi várnak hajdani fényét most már csak kevés romok mutatják, 's Huba nemzetsége rég kihalt; de a vár alatti barlang még most is épségben áll. Sokan próbálták már benne az aranynyá vált gonosz várnőt kiásni, de hasztalanul; mert senki se vala még eddig képes az ott őrt álló hatfejű sárkánynyal szerencsésen meg-vívni.

Czangányi G.

É L E T - T Ö R T É N E T .

H e r s c h e l .

Herschel Fridrik Vilmos Hannoverában született 1733-ban. Ezen jeles matematikusnak atyja hangász levén, ő is a muzsikát kezdé ta-

K Ü L Ö N F É L E.

Népszokás. Ha azon népeknél, mellyek az 58-ik fok alatt Hudsonbay felé laknak, valamely aggyastyán már igen megöregedett, 's magát el nem táplálhatja, akkor gyermekei gödröt ásának, 's őt megfojtván bele temetik. Ha gyermekei nincsenek, mindig találkozik egy-egy jó barát, ki e' szívesseget neki megteszi. Mindazáltal ezen egykedvűség és kegyetlenség mellett is, nagy megindulást mutatnak e' vad népek szülőjik elvesztésén, 's keserves panaszokra fakadván ujjaikat is levágják, mint a' kétségbeesés jelét. Ez a' behonosodott etiquette!

Magának ásott sir. Londonban a'symingtoni temetőben két sirásó őrt állott az ugy nevezett feltámasztók (halottrablók) ellen. Egyik kellenél kicsinyt mélyebben tekintett a' boros palaczkba, 's a' legközelebbi sirra leheveredve elaludt. Társa őt nyugodni engedvén maga járta körül a' temetőt. Azonban, midőn másnap felakará társát költeni, azt halva lelé. A' Coroner megvizsgálván a' holtat, halálát természetesnek találta, 's így a' szegény ugyan azon sirba temettetett, mellyet nappal előbb maga ásott nem tudván, hogy az még saját sirja leendhet.

Lenoir Eustachius, egy az ő jótevőségéről közönségesen ismert és tisztelt Néger, kinek 1832-ben a' Monthyon által alapított erénydíj íteltetett oda a' francia akademiától Parisban, ugyan ezen városban végzé-el életét a' mult hetekben. Számos népség követte koporsóját, 's megindulva kíséré egészen a' temetőig, hol neki emlékoszlopot fognak emelni.

I-só Péter tiszteltetése. A' pétervári természeti ritkaságok gyűjteményében nem messze a' börtöntől a' Newa partján egyéb nevezetességek mellett I-só Péternek lovát és kutyáját is mutogatják kitömve; éppen ugy lehet látni ezen jeles embernek üveg alatt tartatni szokott ingét is, mellyben megkereszteltetett. Nagyobbszerű azonban az, mit magán a' Newa partján láthatni. Itt t. i. azon fa-bódét 's csónakot tartogatják, mellyeket Péter saját kezével készített; az egyiket azért, hogy a' sáros posványokban a' legalkalmasb helyet választhassa ki magának terveiben; a' másikat, hogy az uj 's általa megkezdett nagy városnak (Sz. Pétervára) előlépéseit figyelmével követhesse. Milly ellentét ezen kis fa-bódé's a' gyönyörű paloták között, mellyek most a' par-ton diszkednek, 's a' kis csónak és ama óriás hajók között, mellyek kiterjesztett vitorlákkal büszkén járnak a' Newán fel alá, és — milly tiszteletre gerjeszt mind ezeknek megtekintése azon óriásszellemű iránt, ki illy tárgyakat csaknem semmiből hozott elő!

Asztali szokás különféle nemzeteknél. Mi asztalainknál székeken ülünk; a' Törökök keresztbe vetett lábakkal a' földre telepednek; a' Romaiak feküdtek, 's a' Japaniai térdepelnek. Nálunk az asztal több személy számára terítettik. A' Chinaiaknál kinek-kinek külön asztala van.

Mulattató. Egy előkelő indiai kereskedő egykor az angol kelet-indiai társaság előülőjétől ebédre hivattatott. Az italok közt néhány üveg angol ser is hozattatott-fel. Midőn ezeknek egyike felnyittatott,

's a' nemes árpanedv magosan kifecskendett belőle, a' bámulás látszó jeleivel vonta magát hátra az Indiai. Egy mellette ülő Angol tudakozóék ennek oka felől, 's az Indiai így felelt: „hogy ezen erős ital az üvegből kitödul, azt könnyen megmagyarázhatom magamnak; de valljon hogy tudjátok azt bele tenni?“

D a m b ó E. Bucsánból.

J E L E S M O N D Á S.

R é s z v é t.

Mint a' harmatcseppek, mellyek a' rózsának
Egy piros levelén külön ragyogának,
Arra unszoltatván az irigy szellőtől,
Hogy bucsút vegyenek a' bibor bölcsőtől,
Sok remegés után egymásba pörgenek,
'S a' kinyílt rózsának keblébe görgenek:
Ugy az érzékeny szív buba süllyedezvén
'S egy másikat vele senyvedni érezvén
Reszketve csatolja bajtársát ölebe.

Verseghy után közli K. Maria.

Élet tükre. Mig a' férjfi nagyra ható erejével a' közjónak előmozdításán elkülönözve övéitől munkálkodik, mi szentebb kötelessége az asszonynak, mint azon kis kört, melly neki jutott, boldogítani.

L cs Amália.

Lelkes polgárok diszesítik a' hont, nem a' hon ezeket.

Z — l — y Ferencz.

Aphorismák Nagykátáról. A' szerelem és boszú, noha két ellenkező, abban még is testvér, hogy sokszor egyik sem állandó.

Két hibát látok a' természetben; egyik, hogy a' szív benn, — másik, hogy a' nyelv kinn pereg az Alkotónak céljától távol.

Két pár elvált szerelmes üres hangszer hurjai nélkül.

C s e r n y á n s z k y.

B e t ű r e j t v é n y.

T-vel századokat élni

Alkot a' természet-erő;

Nélkülem hegynek lehetni

V-vel, ki mondja, vakmerő.

S — i Ján. Egerből.

Előbbi rejtvény: Világ.

Kérettelnek e' folyóirat t. pártfogójai, kiknek szándékjok van azt jövő fél évre is megtartani, ne terheltesseken rendelkezéseiket mennél előbb a' szokott hivataloknál megtenni, nehogy az elkésés miatt, valamint mult fél éven történt, többeknek hiányos példányokat kénytelenítettünk küldeni. Különös hálával fogadjuk, ha e' lapok díja (fél évre postán 6 pengő ft.) a' közeledő pesti vásár alkalmával egyenesen a' szerző hivatalba küldtetetik. Képek nélkül 5 pengő forinttal csupán itt (a' postán nem) lehet előfizetni. — A' folyóirathoz minden héten két év, mellette hetenként egy dívatkép, 's minden hónapban két (vagy előfizetőink számára képest többre is szaporodható) arckép, tájrajz, vagy más egyéb műtárgy jelen-meg.

Szerkezi Róthkrépf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.